

JOGKLINIKÁ
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

2022
I/II.

JOGI KLINIKAI FOLYÓIRAT

Interjúk

- 4** Interjú a Kaposvári Törvényszék elnökhelyettesével dr. Király Péterrel a Jogklinika mentora cím elnyerése okán

- 7** Interjú dr. Schmidt Virággal a Jogklinika Pro tagjával

- 9** Interjú a Jogklinika hallgatójával, Holéczy Laura Annával

Szakmai Cikkek

- 10** A nyelvhasználatról és az írásbeliségről

A Jogklinika mentora cím elnyerése okán készült interjú a Kaposvári Törvényszék elnökhelyettesével dr. Király Péterrel

Lenne szíves egy pár szóban bemutatni a Kaposvári Törvényszék és a Jogklinika együttműködését.

A Jogklinika programban a Kaposvári Törvényszék részéről ezidáig több mint harmincan vettek részt, egy-egy ügyet mentorálva és két bíránk, dr. Fellai-Markovics Róbert valamint dr. Gelencsér Szabolcs mélyebben is, személyesen oktatta működtek közre. A törvényszék vezetése támogatja a Jogklinikát, biztatjuk a bírákat, hogy minél szélesebb körben csatlakozzanak a programhoz. Remélem, hogy a jövőben több személyes találkozó is létrejöhét, hiszen a két legutóbbi jogklinikai egyetemi rendezvény nagyon jól sikerült.

Emlékszik, hogy hogyan vette kezdetét a Kaposvári Törvényszék és a Jogklinika kooperációja?

Élő a kapcsolat a törvényszék és az egyetem között. Nekem az a véleményem, hogy a jogtudomány semmire se megy a gyakorló jogászok nélkül, és fordítva is: a gyakorló jogászok se lehetnek szakbarbárok, a jogtudomány nélkül nem tudnak igazán magas színvonalon dolgozni. Az én polcomon még mindig ott van Földvári professzor úr anyagi büntetőjogi, az általános részt taglaló több évtizede írt munkája, mert ugyan azóta sok új törvényi rendelkezés lépett hatályba, de ha az alapokhoz kell nyúlni, akkor szerintem annál ma sincs jobb. Mivel a kapcsolatunk élő, sok-sok kérdésben beszélünk egymással, úgyhogy a konkrét kezdetekre nem emlékszem pontosan, de az biztos, hogy dékán úr, és dr. Füzy Tibor docens úr voltak a kezdeményezők.

Az előző kérdéshez kapcsolódóan pedig, hogy önök miért tartották fontosnak ezt a kapcsolatot kialakítani a szervezettel?

Nekünk, somogyi bírának nagyon fontos a PTE. A régió bíráinak túlnyomó többsége Pécsen végzett, ismerjük az egyetem oktatói karát, sőt még sokszor azokat az oktatókat is, akiktől a jelenlegi oktatók tanultak. Ismerjük a pécsi diploma értékét, szeretjük a pécsi diplomát és így örülünk, amikor Pécsen diplomázott fiatalok jelentkeznek hozzánk. A legjobb a jogklinikában, hogy mindenki egy kicsit bepillanthat a való világba, a jogalkalmazásba, és el tudja dönteni, hogy a számára egy inkább elméleti, inkább gyakorlati jellegű, vagy a kettőt ötvöző jogász pálya a megfelelő. Az a tapasztalatunk, hogy sok olyan tehetséges fiatal jelentkezik hozzánk fogalmazónak,

akikben egészen addig fel sem merült a bírósági pálya, amíg gyakorlaton, vagy akár a jogklinika által meg nem ismerték a mi világunkat.

Érdekességgént megosztaná velünk, hogy a Jogklinikai mentorálás mennyire érinti a Törvényszék életét, például hányan mentorálnak ügyeket, hogyan választják ki a legmegfelelőbb mentort?

A somogy megyei bírák többsége már mentorált ügyeket és több bírósági titkár is. Minden túlzás nélkül állíthatom, hogy a bírák nagyon szívesen vesznek részt ebben a programban. Nem tudom, hogy mennyire ismert a hallgatók körében, hogy a fiatal jogászok, fogalmazók képzéséről a bíróságok hogyan gondoskodnak. Azért szeretném ezt néhány gondolatban felvillantani, mert ebből azonnal látszani fog, hogy a mi szervezetünknek része a folyamatos tanulás, továbbképzés. A bíróságra belépő fogalmazó a teljes fogalmazói idejére előre egyéni képzési tervet kap, ami alapján mindenhol dolgozik egy kicsit (civilisztika első, másodfok, gazdasági bíróság, büntető első, másodfok, cégbíróság, közigazgatási bíróság, munkaügy, végrehajtás, szabálysértés stb.) Mindenhol kijelölnek számára egy instruktort, mestert, aki tanítja. Ezen kívül rendszeresen tanulókörökön tanítjuk őket az adott területen és belső vizsgarendszerben számoltatjuk be őket. Éves szinten ezeken kívül akár 10-15 akár több napos helyi, regionális, és központi képzésen vesznek részt és tárgyalásvezetési gyakorlatokon gyakorolják a váratlan tárgyalótermi helyzeteket. Ebből is látszik, hogy a fogalmazók élete nem a munkáról, hanem 90 %-ban a tanulásról szól. Mi azt szeretnénk ugyanis, hogy a tárgyalóteremben a bíró legyen a legjobban képzett jogász, ezért nagyon fontos a bírói utánpótlás képzése, aminek színvonalát a szakvizsgákon elért kiváló eredmények igazolják évtizedek óta. Így aztán sok gyakorlott, kiváló instruktorunk, mentorunk van, akik nem tehernek, hanem büszkeségnek tekintik, hogy a jövő jogászgenerációjával foglalkozhatnak.

Megosztaná velünk legemlékezetesebb ügyét, amelyben mentorként vett részt?

Büntető ügyszakos bíróként egy becsületsértési, diszkriminációs elemeket is tartalmazó magánvádas büntető ügyet említenék, ami azért emlékezetes, mert kiváló volt a hallgatók felkészültsége, még az egészen friss pandémiás, rendkívüli eljárási szabályokat is ismerték. Jó hangulatú Skype beszélgetésen vitattuk meg a tényállást és a cselekmények jogi minősülését. Ezzel kapcsolatosan arra biztatnám a hallgatókat, hogy nyugodtan keressék a mentorokat, ők nagyon szívesen megvitatják az esetet. Még akkor is jó egy ilyen beszélgetés, ha nincs érdemi különbség a megoldás és a mentori vélemény között, mert a bíró meg tudja osztani azokat a tapasztalatait is, amelyek hasonló ügyek kapcsán fontosak, de az adott jogesetben éppen nem merültek fel.

Mennyiben lepte meg önt és munkatársait az, hogy a Kaposvári Törvényszék kapta meg először a Jogklinika mentora elismerő címet a jogi kartól?

Először is nagyon büszkék vagyunk erre a díjra, azt a törvényszék elnökének irodájában helyeztük el, úgyhogy minden hivatalos és nem hivatalos vendégünk rögtön láthatja azt. Nagyon szép a díj, a dékáni terem üveglakának mása egy kicsit elhossa közénk a szeretett alma materünk hangulatát. A törvényszék elnöke levélben köszönte meg minden mentornak a díjat, így azt mindenki a magáénak érezhette. Nem utolsó sorban az Országos Bírósági Hivatal elnöke is gratulált a díjhoz és a további együttműködést szorgalmazta.

Mennyi ideig voltál a Jogklinika oszlopos tagja az egyetemi éveid alatt?

2015 februárjában, harmadévesként az akkori barátom (jelenleg férjem) javaslatára vettem fel az első Jogklinika tantárgyat, akkoriban még a Jogklinika I. és II. tantárgy nem épült egymásra, így rendhagyó módon a Jogklinika II. tantárggyal indítottam, melyet abban a félévben Monori Gábor tanár úr tartott, 2015 szeptemberében pedig felvettem a Jogklinika I. tantárgyat Füzy Tibor tanár úr vezetésével. 2016-tól kezdődően Jogklinika irodavezetőként tevékenykedtem, ennek során figyelniem kellett a határidőket, vezetni az ügynyilvántartást, összetartani a Jogklinika hallgatókat.

2017 júniusáig, egyetemi éveim végéig minden félévben részt vettem a Jogklinika tevékenységében, így nyomon követhetem, hogy a Jogklinika hogyan növi ki magát egyetemi tantárgyból egy ügyvédi irodához hasonló szervezetté. Füzy Tibor tanár úr 2016-ban hozta létre a Campus Legal Aid Clinic elnevezésű programot és alakította ki működési alapjait, a program célja az volt, hogy a Jogklinika hallgatók szakmai felügyelet mellett nyújthassanak jogi segítséget, angol, illetve német nyelven, külföldi hallgatók részére. Mi, Jogklinikások pedig aktívan részt vettünk a Campus Legal Aid Clinic megvalósításában, akkor rendeztük be a Jogklinika irodahelyiségét, alakítottuk ki az eljárásrendet, az Idegen Nyelvi Lektorátus segítségével felkészültünk az ügyfél találkozókra, összeállítottunk angol nyelvű jogszabályi segédleteket, kezeltük a Jogklinika honlapját, illetve részt vettünk az egyetemen belüli és kívüli együttműködések kialakításában, jogklinikai rendezvények szervezésében.

Így az elmúlt idő távlatából mennyire érzed hasznosnak a karriered szempontjából a szervezeten belül végzett munkád, elsajátított tudást?

A Jogklinika kurzusok keretén belül, valós, anonimizált ügyeken keresztül megtanultuk a tényállásfelvételt, jogi vélemény készítést, ekkor írtam meg életem első keresetét is. Tartottunk továbbá perszิมulációt, végig vittünk egy ügyet a kereset beadástól kezdve egészen az ítélet meghozatalig és fellebbezésig, az első perszิมuláció során alperesi jogi képviselőként ismertethettem az ellenkérelem lényegi elemeit. Voltunk ezenkívül még tárgyaláslátogatásokon, részt vettünk mediáción, ügyészségi panasznapon, ezeknek a programoknak aktív résztvevői voltunk, ugyanis az ügyekre előzetesen felkészülhettünk, illetve az ügyeket utólagosan is feldolgoztuk kimenetelük alapján, szakmai kapcsolattartó segítségével. A Campus Legal Aid Clinic keretében, a külföldi hallgatók ügyeinek megoldása során szakmai mentor segítette a munkánkat, 2-3 fős csapatban kellett dolgozni, így már negyedévesen részt vehettem jogi vélemények megírásában, angol nyelvű fordításában.

A Jogklinika betekintést nyújtott nekem az ügyvédi tevékenységbe, ezért nagyban erősítette elhatározásomat, hogy az egyetem végeztével ügyvédjelöltként helyezkedjek el, ez azért is mérföldkő volt, mert előtte inkább tudományos pályát szerettem volna folytatni. Ügyvédjelöltként, a kőkemény betanulási időszak alatt, a Jogklinika során szerzett gyakorlati tapasztalataimra tudtam támaszkodni, például a Jogklinika keretében töltöttem ki először ingatlan-nyilvántartási kérelmet, írtam peres beadványt, láttam cégkivonatot.

Milyen már gyakorlott jogászként visszacsöppeni a Jogklinika szervezetébe mentorként?

Örömmel látom, hogy a Jogklinika, illetve a Campus Legal Aid Clinic mennyit fejlődött, milyen szerteágazó, sokszínű szervezetté nőtte ki magát. 2017 óta Pro tagként, mint mentor segítem a hallgatókat, gyakorlott jogászként különböző ügymegoldási szempontokra próbálom felhívni a hallgatók figyelmét, de ők is tudnak újdonságokat tanítani nekem, mert az egyes ügyek megoldásán keresztül naprakészen ismerik egy-egy jogterület gyakorlatát, a gyakorlati tapasztalataikat segédletekben összegzik, mely egy gyakorlott jogász számára is hasznos útmutató. Ezenkívül több olyan jogklinikás ügyben is részt vettem, ahol jogi képviselőt ellátása vált szükségessé, így ügyvédjelöltként voltam magánvádas eljárásban személyes meghallgatáson, illetve készítettem elő külföldi hallgató ügyében tényvázlatot, jogi véleményt és keresetet is, segítettem továbbá angolul az ügyfelekkel való kapcsolattartásban. Jelenleg kamarai jogtanácsosként dolgozom, a mai napig mentorként segítem a Jogklinika munkáját.

Mint Pro tag és mint volt Jogklinika tag kinek ajánlanád ezt az oktatási formát?

A Jogklinika segíti már az egyetemi évek alatt a kapcsolati háló kiépítését, betekintést nyújt több jogterületbe, így egyszerűbben leszűkíthető és meghatározható az érdeklődési kör és a későbbi munkavégzési terület. A Jogklinikát azoknak ajánlanám, akik biztosabb gyakorlati alapokat szeretnének szerezni, a Jogklinika ugyanis a gyakorlati képességek fejlesztésével segíti a kezdő jogászt a kezdeti bizonytalanság érzésének leküzdésében.

Ha jól értesültem akkor te már a tanulmányaid megkezdése előtt tudtál a jogklinikáról-és amint lehetett fel is vetted a tárgyat.

Kifejtenéd, hogy mikor és hogyan szereztél tudomást erről az oktatási formáról?

Gimnazistaként a kar nyílt napján volt alkalmam a Jogklinikát bemutató tájékoztató előadáson részt venni. Olyan egyedülálló lehetőségnek találtam a programot, amihez teljes elköteleződéssel, feltétlen csatlakozni szerettem volna, a lehető leghamarabb- így harmadévesként jelentkeztem a Jogklinika I. tárgyra.

Tudnál mesélni arról, hogy ebben az évben mivel foglalkoztatok a Jogklinika I. keretein belül, milyen ügyet dolgoztatok fel?

A Jogklinika I. tantárgy egy bevezető jellegű kurzus, amely a Jogklinika keretében végzett munka alappilléreit fekteti le. Ennek jegyében a szemeszter során egy konkrét, korábban már lezárt esetet dolgoztunk fel kisebb csoportokban, elsajátítva a jogi szakvélemény elkészítésének valamennyi lépését - az ügyféllel való kommunikációtól, a tényvázlat felvételén és a tényállás felderítésén keresztül, a teljes jogszabályi háttér felkutatásán át. A félév során egy bérleti szerződésből fakadó jogvitával foglalkoztunk, melynek lényegét egy lakásbérleti szerződés megszüntetésének problematikája adta, valamint ezzel összefüggésben az óvadék visszakövetelésének kérdésköre. A szorgalmi időszak végére valamennyi csapat elkészítette a jogi szakvéleményét, amiről egy bíró értékelését is meghallgathattuk az utolsó órán.

Volt olyan készség, aminek fejlesztéséhez nagyban hozzájárult a Jogklinika elvégzése?

A mostanra kötelezővé vált kérdés, hogy kinek ajánlanád ezt a tantárgyat?

Valamennyi hallgatótársamnak ajánlanám, hiszen a jogászlét egy olyan komplex látásmód, valamint „képességtár” kialakítását igényli, amire csakis a gyakorlati tevékenység során van lehetőség, továbbá a tudatos készségfejlesztés is elengedhetetlen az igényes joghallgató számára. A Jogklinika célkitűzése olyan, a szakma által megkövetelt kompetenciák elsajátításának lehetővé tétele, mint például a logikus rendszerben való gondolkodás képessége, a kommunikációs képesség, vagy épp a szervezetszintű gondolkodás, melyek tárgyi tudással társulva a teljesítőképes, piacképes tudás zálogát jelentik.

Szabó Emese

joghallgató (PTE ÁJK) az UP Campus Legal Aid Clinic irodavezetője

Koncsek Ákos

joghallgató (PTE ÁJK) az UP Campus Legal Aid Clinic irodavezetője

Döndő Csilla

joghallgató (PTE ÁJK) az UP Campus Legal Aid Clinic hallgatói tanácsadója

Somogyi Levente

joghallgató (PTE ÁJK) az UP Campus Legal Aid Clinic irodavezetője

Dr. Petrétei József.

PTE ÁJK Alkotmányjogi Tanszék, egyetemi tanár

Dr. Fabó Tibor

PTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, adjunktus

Dr. habil. Bankó Zoltán

PTE ÁJK Munkajogi és Társadalombiztosítási Jogi Tanszék. egyetemi docens

Dr. Fung Balázs

Kaposvári Törvényszék, bírósági titkár

A nyelvhasználatról és az írásbeliségről

Bevezetés

Magyarország számos nemzetközi egyezmény többek között az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Európai Unió Alapjogi Chartája, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája – tagjaként, továbbá Magyarország Alaptörvényének XXIX. cikke szerint köteles biztosítani a nemzetiségek szabad nyelvhasználatát, a kisebbségi nyelvek fejlesztését és használatának bátorítását, ezen túlmenően pedig megkülönböztetés mentes bánásmódot tanúsítani.¹ Országunk további törvényei, eljárásjogi kódexei nemcsak a nemzetiségek nyelvhasználati jogát érintő rendelkezéseket tartalmaznak, hanem a harmadik országbeli személyekét is.

Magyarország jogforrási hierarchiájának élén álló Alaptörvény a nemzetiségeket az ország államalkotó tényezőinek nevezi, akiknek joguk van az anyanyelvhasználatához, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználatához, továbbá az anyanyelvű oktatáshoz is.² A jogforrási hierarchia alacsonyabb fokán elhelyezkedő különböző törvények is szabályozzák az adott jogterületen a nyelvhasználatot, mint például a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.). Az Njtv. egyértelműen előírja, hogy az állam köteles biztosítani külön törvényben meghatározott esetekben az adott nemzetiséghez tartozók nyelvhasználatának feltételeit. Az eljárásjogi törvényeink rögzítik, hogy az eljárás nyelve a magyar, ugyanakkor garantálják az anyanyelv használatát a polgári és a büntetőeljárásokban,

¹ <http://www.matud.iif.hu/2009/09nov/10.htm>

² Magyarország Alaptörvénye XXIX. cikk (1) bekezdése

továbbá a közigazgatási eljárások során is, mind a nemzetiségek, mind pedig a harmadik országbeli személyek számára.³ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) szintén kimondja, hogy a szabálysértési eljárás nyelve a magyar, ugyanakkor senkit sem érhet hátrány, ha ezt a nyelvet nem ismeri.⁴ A Szabs. tv. mellett meg kell még említenünk a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) erre irányuló szabályozását is. A Pp. rendelkezésének értelmében a bírósági eljárás nyelve a magyar⁵, de a jogalkotó itt is arra törekedett, hogy a polgári perekben a nyelvtudás hiánya, illetve egyéb hátrányos helyzetnek a fennállása az adott személy számára ne okozzon nehézséget jogainak érvényesítése során⁶. Ezért a következő bekezdések rögzítik, hogy a bírósági eljárásban mindenki jogosult szóban az anyanyelvét használni.⁷ A „mindenki” szó alapján a törvény rendelkezése nemcsak a nemzetiségek szóbeli anyanyelvhasználatát engedélyezi, hanem az uniós polgárokét, illetve harmadik országbeli személyekét is. Azokban az eljárásokban, ahol a Pp. szabályára konkrét hivatkozás nem történik, háttérjogszabályként kell alkalmazni. Ilyen eljárások lehetnek az egyes nemperes eljárások, amelyek a közjegyző, illetve a végrehajtó hatáskörébe tartoznak.⁸ A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) viszont pontosan hivatkozik a Pp. nyelvhasználattal kapcsolatos rendelkezésére, így ez a Kp. körében alkalmazandó.⁹ Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy a Pp. nyelvhasználati jogra vonatkozó szabályait a polgári peres eljárásokon túl, más eljárásokban is alkalmazni kell.¹⁰

Az eljárásjogi kódexek bemutatása mellett a nyelvhasználattal kapcsolatosan még érdemes megemlíteni a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.) szóló törvényt. A Harmtv. kimondja, hogy az idegenrendészeti eljárásban az ügyfél szóban és írásban

³ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól 5. § (1) és (2) bekezdése

⁴ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 36. § (1) bekezdése

⁵ 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról 113. § (1) bekezdése

⁶ Az Alkotmánybíróság 2/2021. (I. 7.) AB határozata [47]

⁷ 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról 113. § (3) bekezdése

⁸ Az Alkotmánybíróság 2/2021. (I. 7.) AB határozata [66]

⁹ 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról 36. § (1) bekezdés a) pont

¹⁰ Az Alkotmánybíróság 2/2021. (I. 7.) AB határozata [65]

használhatja az anyanyelvét vagy az általa értett más nyelvet,¹¹ továbbá, ha az eljárás hivatalból indult, az anyanyelv használatával felmerülő költséget az eljáró idegenrendészeti hatóság viseli.¹²

A nyelvhasználat mellett az írásbeliség szintén több jogág esetében játszik jelentős szerepet, mivel egyes jognyilatkozatok érvényes megtételéhez (ideértve a különböző eljárásokban megtett nyilatkozatokat is), illetve számos szerződés érvényes megkötéséhez kötelező feltételként határozza meg a jogalkotó a fél vagy a felek számára az akaratuk írásba foglalását. Fennállhatnak olyan jogi helyzetek, ahol a jogszabályok az írásbeliséget nem szabályozzák, vagy az írásbeliséget előíró szabálytól eltérést engednek az adott alany, illetve alanyok számára.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény a (Ptk.) irányadó rendelkezése meghatározza, hogy melyek azok a feltételek, amelyeknek a teljesülése szükséges ahhoz, hogy valamely jognyilatkozat írásbelinek minősüljön. Egyrészt a lényeges tartalmat írásba kell foglalni, továbbá, ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik, akkor azt a nyilatkozó félnek alá kell írnia.¹³ Napjainkban az írásbeliséggel kapcsolatban a technológia fejlődés következtében jelentős mennyiségű probléma keletkezik, mivel a bírói joggyakorlat az ügy körülményeitől függően eltérő lehet ebben a kérdésben. Ugyancsak érdemes megemlíteni munkajogi viszonylatban is a jognyilatkozatok írásbeliségének az alakulását. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény a (Mt.) azt a szabályozást tartalmazza, amely alapján a jognyilatkozatokat alaki kötöttségek nélkül megtehetjük, ha a munkaviszonyra vonatkozó szabály, illetve a felek megállapodása ettől eltérően nem rendelkezik.¹⁴

¹¹ 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról 86/F. § (1) bekezdése

¹² 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról 86/F. § (4)

¹³ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 6:7. § (1) és (2) bekezdése

¹⁴ 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről 22. § (1) bekezdése

Nyelvhasználati jog és írásbeliség a polgári jogban

A hatályos Ptk. az írásbeliségre vonatkozó szabályokat a kötelmi jogon belül a 6:7 § Írásbeli alakhoz kötött jognyilatkozat- része taglalja. Az egyszerű írásba foglalás általában megfelel az írásbeliség követelményének, amit a Ptk. is kijelent a 6:7 §-ban: “(1) Ha a jognyilatkozatot írásban kell megtenni, az akkor érvényes, ha legalább a lényeges tartalmát írásba foglalták”. Amennyiben anyagi jogi jogszabály rendelkezik róla, szükséges közokirati, illetve teljes bizonyító erejű magánokiratot készíteni.

A nem hagyományos módon történő írásba foglalás

A mai világban már elengedhetetlen a modern számítástechnikai és kommunikációs eszközök használata, így ügyeinket ezekkel az eszközökkel is végezzük. A Ptk. fogalmazása nyitott az újfajta platformokon tett jognyilatkozatok írásbeli hitelességének elismerésére, viszont feltételekhez köti azokat. A feltételeket a Ptk. 6:7. § (3) “Írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor.” Valamint a bírói gyakorlat és más jogszabály határozhatja meg. Amennyiben „az elektronikus okirat az Európai Unióban nyilvántartásba vett bizalmi szolgáltatón keresztül nyújtott minősített (vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú) elektronikus aláírással került aláírásra, teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül, mindenki által elfogadható”.¹⁵

„Az elektronikus aláírási szolgáltatást nyújtó bizalmi szolgáltatóknak saját elektronikus aláírást létrehozó szoftvereik vannak, ezek az aláírások ellenőrzésére is alkalmasak, és többnyire ingyenesen elérhetőek az interneten. Ezek alkalmasak arra, hogy egy elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat megbízhatóságát és magát az elektronikus aláírást ellenőrizzük.”¹⁶

A Fővárosi Ítéltábla Pf.20435/2017/3. számú döntésében egy sajtó-helyreigazítási perben való elektronikus úton tett nyilatkozatra született egy álláspont. Az Ítéltábla

¹⁵ MIÉRT NEM JÓ A DocuSign? – Dr.Kósa Ferenc - Kézirat. Felhasználását a szerző engedélyezte.

¹⁶ Ld. a 15. lábjegyzetben megjelölt forrást!

szerint az ügyben „Írásba foglaltnak csupán a fokozott biztonságú aláírással ellátott elektronikus irat minősül és csak ennek alkalmazásával tehetők meg érvényesen elektronikus úton az írásbeli alakhoz kötött nyilatkozatok.” Ennek megfelelően indifferens az, hogy az alperesek az e-mail megérkeztét, átvételét elismerték-e, vagy sem, hiszen az e-mail, illetve az annak mellékleteként megküldött helyreigazítási kérelem az írásbeliség követelményének nem felelt meg, így az joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Indoklásuk a Ptk. 6:7 § írásbeliség kritériumaira vonatkoznak. “Az elektronikus okirat vonatkozásában a feltétel az, hogy a jognyilatkozat közlésére az abban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerüljön sor, azaz annak valódisága és hamisítatlansága igazolható legyen. A valódiság és a hamisítatlanság követelményének pedig az elektronikus okirat akkor felel meg, ha az Eüt. 1. § 22. pontjában foglalt - az abban felhívott eIDAS rendelet 3. cikk 11. pontjában, illetve 26. cikkében írtaknak megfelelő - fokozott biztonságú elektronikus aláírással látták el.”¹⁷

Ezt a bírósági döntésben megjelenő álláspontot a Kúria Új Ptk. Tanácsadó Testülete nem egyértelműen és nem egyhangúan támogatta. “Vizsgálta azt a kérdést is, hogy az e-mailben, ahhoz csatolt file-ban, beszúrt aláírásképfájllal ellátott, szövegszerkesztővel szerkesztett, szerkeszthető vagy nem szerkeszthető formába konvertáltan elküldött, chatfelületen, SMS-ben, a másik fél által rendelkezésre bocsátott platformon elektronikus úton tett írásbeli nyilatkozatok, amelyek tehát nem rendelkeznek elektronikus aláírással, kielégítik-e az írásba foglalással kapcsolatban a Ptk. által támasztott követelményeket.” Ebben a kérdésben a testület nem tudott egységes álláspontra jutni. Állásfoglalásukban többségi álláspontként írják le azt, hogy „a bíróságnak minden esetben meg kell vizsgálnia és meg kell állapítania, hogy az adott közlési forma az adott körülmények között megfelelt-e a Ptk. 6:7. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.” A kommentárból tehát megállapítható, hogy a bíróság a Kúria Új Ptk. Tanácsadó Testülete szerint tág köröket kaphat a közlési forma Ptk. szerinti írásbeliségi kritériumoknak való megfelelésének vizsgálatára. Ebből következtetni lehet, hogy amennyiben a bíróság megfelelőnek tartja a fent említett

¹⁷ A Fővárosi Ítéletábrla Pf.20435/2017/3. számú határozata sajtó-helyreigazítás tárgyában.

módokon történt jognyilatkozatok megtételét, azokat rendes, írásbeli jognyilatkozatnak kell tekinteni. A tanácsadó testület véleménye abban a kérdésben egyöntetű volt, hogy „ha valamely jogszabály rendelkezik olyan közlési formáról, amely a jogszabály szerint a Ptk. 6:7. § (3) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelel, akkor az e formában tett nyilatkozatot írásbeli nyilatkozatnak kell tekinteni. Erre figyelemmel az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés rendszerében megtett nyilatkozatok kielégítik az írásbeliség követelményét.”¹⁸

A 2021. évi CXXII. törvény 89. §-a kiegészíti a Ptk. 6:7. §-át a következő résszel: „Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, az ingatlannal kapcsolatos, valamint az öröklési jogi, családjogi, társasági jogi, illetve pénzügyi szolgáltatási jogviszonnyal összefüggésben elektronikus úton tett jognyilatkozat kizárólag akkor minősül írásba foglaltnak, ha annak tartalma írásjegyekkel rögzített és eleget tesz az elektronikus okirat létrehozására irányadó jogszabályi követelményeknek.”

A (3a) bekezdés egyértelművé teszi, hogy a “felsorolt jogviszonyokra irányadó jogszabályi követelményeknek megfelelően létrehozott elektronikus okirat az írásbeliség feltételeit kielégíti, további bírói mérlegelést e tekintetben az alaktság megítélése nem igényel.”¹⁹ A nem említett jogviszonyokkal összefüggésben elektronikus úton tett jognyilatkozat írásbeliségének vizsgálata változatlanul a Ptk. 6:7. § (3) bekezdése szerint történik. Ez megkönnyítheti a bírói gyakorlatot az említett jogviszonyokra nézve.

¹⁸ Polgári Jog I-IV. - új Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára, frissítve: 2021. január 31.

¹⁹ “A jogalkalmazói gyakorlatot technológia semleges megközelítéssel egységesítő szabályozás megteremtésének kísérlete”

Az elektronikus dokumentumok írásbelisége a munkajogban

A következőkben az elektronikus dokumentumok írásbeliségének munkajogban érvényesülő szabályairól olvashatunk. A munkajogban a munkaviszonnyal összefüggő jognyilatkozatok megtehető alaki kötöttség nélkül, kivéve, ha törvény másképp rendelkezik.²⁰ Az alaki kötöttség elsősorban a munkaszerződés megkötését, megszüntetését, módosítását, egyes tájékoztatásokat, utasításokat érinti. Amennyiben jogszabály nem követeli meg az írásbeliséget, a jognyilatkozat további kritériumok kimerítése nélkül megtehető elektronikus formában. Az írásbeliség törvényi feltételrendszere tekintetében a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 22.§ (2) bekezdés a) pontja és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:7.§-a rendelkezése megegyezik. A polgári jogban és a munkajogban egyaránt meg kell felelni egyes kritériumoknak ahhoz, hogy írásbelinek tekintsünk egy elektronikus dokumentumot. Akkor is írásbelinek kell tekinteni tehát a jognyilatkozatot, ha „annak közlése a jognyilatkozatban foglalt információ változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyek és a jognyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas elektronikus dokumentumban került sor.” Az Mt. 22. § (2) bekezdés b) pontja szerint bizonyos esetekben akkor is írásbelinek kell tekinteni a jognyilatkozatot, ha azt a helyben szokásos és általában ismert módon közzéteszik. Az Mt. nem határozza meg pontosan, hogy mit jelent a fenti közzétételi mód, azonban taxatívén felsorolja az eseteket a vonatkozó jogszabályhely megadásával, amelyekre alkalmazni kell.

Az elektronikus jognyilatkozatot akkor tekinthető a címzettel közöltnek az Mt. 24.§ alapján, „ha azt a címzettnek vagy az átvételre jogosult más személynek átadják, vagy az elektronikus dokumentum részükre hozzáférhetővé válik.” Az elektronikus dokumentum akkor válik hozzáférhetővé, amikor a címzettnek vagy átvételre jogosult személynek lehetősége nyílik arra, hogy megismerje a dokumentum tartalmát. Hangsúlyozandó, hogy „a közlés akkor is hatályos, ha a címzett vagy az átvételre jogosult más személy az átvételt megtagadja vagy szándékosan megakadályozza.”²¹ Vita esetén a jognyilatkozatot tevő felet terheli a bizonyítási kötelezettség annak

²⁰ 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről. 22. § (1) bekezdés

²¹ 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről. 24.§ (1) bekezdés

vonatkozásában, hogy a közlés szabályszerűen megtörtént.²² A belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 910/2014/EU rendelet (a továbbiakban: eIDAS rendelet) alapján egy elektronikus dokumentum joghatása nem tagadható meg önmagában az elektronikus formátum miatt.²³

Az Mt. 31.§-a meghatározza, hogy a Ptk. mely rendelkezéseit kell alkalmazni a munkajogban. A felsorolt jogszabályhelyek között nem szerepel a Ptk. 6:7. §, amely (2) szakasza kimondja, hogy „ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a jognyilatkozat akkor minősül írásba foglaltnak, ha jognyilatkozatát a nyilatkozó fél aláírta.” Ebből arra következtethetünk, hogy a munkajog nem teszi kötelezővé a nyilatkozattevő aláírását az elektronikus dokumentumon ahhoz, hogy az írásbelinek minősüljön, valamint a nyilatkozattevő beazonosításának sem a tőle származó aláírás a kizárólagos módja, az lehet például a munkáltató aláírást tartalmazó bélyegzője is. Az elektronikus dokumentumok írásbeliségéről számos különböző megközelítés született már, azonban megállapítható, hogy az e-mail automatikusan, a fent ismertetett kritériumok vizsgálata nélkül nem fogadható el írásba foglalt elektronikus dokumentumnak.

²² 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről. 24. § (4) bekezdés

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU> (Letöltés ideje: 2022. 01. 21.)

A nyelvhasználathoz fűződő jog érvényesülése a szabálysértési jogban

Végül, de nem utolsó sorban érdemes még szót ejteni az ügyfelek nyelvhasználathoz fűződő jogáról a szabálysértési eljárásokban is. A CLAC munkája során ugyanis a 2020-as ún. karantén jogszabályok bevezetése óta több olyan ügygel is volt szerencsénk foglalkozni, amelyekben a hatóságok és az ügyfelek között súlyos kommunikációs problémák adódtak a nyelvhasználati jog figyelmen kívül hagyása miatt.

Több esetben is az ügyfelek csak az utolsó pillanatban folyamodtak jogi segítségért, amikor a hatóságok már indítványozták a szabálysértési pénzbírság elzárásra változtatását. Természetesen erre minden esetben azért került sor, mert a külföldi ügyfelekkel mind a hatóságok mind a bíróság végig levélben és kizárólag magyar nyelven kommunikált.²⁴ Ezzel szemben, a Szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban Szabs. tv.) rögzíti, hogy bár a szabálysértési eljárás nyelve a magyar, ám a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt senkit sem érhet hátrány. Továbbá az eljárás alá vont személy, mind szóban, mind írásban az anyanyelvét - vagy más közvetítő nyelvet – használhatja.²⁵ Ezt a törvény később tovább konkretizálja. Ha ugyanis az eljárás alá vont személy az anyanyelvét kívánja használni vagy más nyelv használatát kéri, tolmácsot kell igénybe venni.²⁶ Ehhez ráadásul az a szabály is társul, hogy az anyanyelvhasználattal összefüggő fordítási és tolmácsolási költségeket az eljáró szabálysértési hatóság kell, hogy viselje.²⁷

Mit lehet tenni, ha a baj már megtörtént és az eljárás alá vont személy nem hívta fel e jogát már az eljárás kezdetén? Szerencsére a Szabs. tv. erről az eshetőségről is rendelkezik. Az átváltoztatás bírósági hatáskor, a fenti probléma vagy hivatalból a bíróság eljárása alapján kiderül, vagy ezt az ügyfél sérelmezi, e körben a Szabs.tv 141. § (12) bekezdése szerint tárgyalás tartását is kérheti - erről a bíróság tájékoztatja

²⁴ CLAC 2125-ös ügy mentori vélemény és jogi vélemény

²⁵ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 36. § (1) és (2) bekezdés

²⁶ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 67. § (1) bekezdés

²⁷ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 92. § (3) bekezdés

minden esetben a Szabs.tv 141. § (8) bekezdése szerint - és a tárgyaláson tolmács jelenlétében fejtheti ki az ügyfél az érdemi védekezését. A bíróság pedig a Szabs.tv 141. § (13) bekezdés e.) pontja alapján, ha észleli, hogy a törvénysértés az alap eljárásban merült fel - ez lehet akár a Szabs.tv 36. §-ban foglaltak megszegése - akkor a szabálysértési hatóság határozatát hatályon kívül helyezi és a szabálysértési hatóságot új eljárásra, illetve új határozat meghozatalára kötelezi. Ahol pedig a megismételt eljárásban már a megfelelő nyelven folyik az eljárás. Ha a fentieket a bíróság nem észleli hivatalból, illetve az ügyfél sem vitatja, akkor a fentiek ellenére átváltoztatásra kerül a helyszíni bírság vagy pénzbírság. Az eljárás jellegéből kifolyólag ekkor kerül előtérbe az ügyészség szerepe a gyakorlatban, ugyanis a büntetésvégrehajtási intézetbe vitelt az Ügyészségnek kell jóváhagynia a Szabs.tv 72. §-a szerint. Ha itt jogszabálysértést észlel, akkor a Szabs.tv 127. § (1a) bekezdése alapján a Szabs.tv 128. § (1) bekezdés d.) pontja alapján perújítási kérelemmel él az átváltoztatásról rendelkező bíróságnál, hiszen valójában csak itt van lehetőség a Szabs.tv 130. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak az alap ügyben hozott bármely rendelkezés végrehajtását felfüggeszteni, illetve félbeszakítani.

A gyakorlatban a perújítási ügyek a jellemző megoldása a fenti problémának, hiszen a jogszabály sértően keletkezett átváltoztató végzés hatályon kívül helyezésére csak a perújítási eljárásban van lehetőség a bíróság által.²⁸

Emiatt pedig mondhatnánk, hogy tulajdonképpen nincs itt semmi probléma, a törvény minden lehetséges joghézagot lefed, de azért azt mégiscsak érezhetjük, hogy az Alaptörvényben is kifejezett jogbiztonsági követelmény²⁹ nem a leghatékonyabban érvényesül ilyen esetben. Erre véleményem szerint kétféle megoldást is érdemes lehet felvetni. Az első, hogy a hatóság részéről eljáró és intézkedő személyek már az eljárás alá vont személy adatainak rögzítésekor felvonnák, hogy az adott személy milyen nyelven vagy nyelveken képes kommunikálni a hatóságokkal. Így a nyelvhasználathoz fűződő jogát már az eljárás megindulásakor tudná gyakorolni. A másik, szintén a jogbiztonságot nagyban elősegítő intézkedés lenne az is, ha a jogalkotó legalább a legalapvetőbb emberi jogokat tartalmazó törvényeket, mint a 2017. évi XC. törvényt a büntetőeljárásról vagy éppen a Szabs. törvényt elérhetővé tenné adekvát formában,

²⁸ Dr. Fung Balázs a Siófoki Járásbíróság bírósági titkárának véleménye az ilyenkor alkalmazandó eljárásról

²⁹ Alaptörvény ALAPVETÉS B) cikk (1) bekezdés

angol nyelven. Így a hazánkban élő külföldieknek végre megteremtődne az a lehetősége, hogy a hatóságokkal és az igazságszolgáltatással kapcsolatos jogaikat és kötelezettségeiket pontosan megismerhessék.

Impresszum

Jogi Klinikai Folyóirat 2022

I.évfolyam II. lapszám

Felelős Kiadó: Prof.Dr.habil. Fábián Adrián
PTE ÁJK Dékánja

Szerkesztette: Gyetvai Fanni

Elérhetőség

Email: JOGKLINIKA@AJK.PTE.HU

Honlap: [HTTP://LEGALCLINIC.HU](http://LEGALCLINIC.HU)